

Κυρίες και κύριοι,
Φίλες και φίλοι,

Στη συνάντηση των 20 ισχυρότερων οικονομικών του Λονδίνου έγιναν βήματα για να αντιμετωπισθούν οι επιπτώσεις αλλά και οι αιτίες της παγκόσμιας κρίσης. Βήματα, τα οποία όμως για να έχουν ουσιαστικά αποτελέσματα θα πρέπει να έχουν συνέχεια: διαρκή διαβούλευση, συγκεκριμένες εφαρμογές των γενικών κατευθύνσεων και ιδίως πολιτική θέληση για να περιορισθούν τα φαινόμενα, που προκάλεσε η κρίση.

Η σύνοδος αποφάσισε την χρηματοδότηση της παγκόσμιας οικονομίας με συνολικά 1,1 τρις δολάρια εκ των οποίων τα μεν 150 εκατ. αποτελούν ενίσχυση των πόρων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, τα δε υπόλοιπα προορίζονται για την χρηματοδότηση των φτωχών χωρών και του παγκόσμιου εμπορίου. Με τον τρόπο αυτό επήλθε ένας συμβιβασμός μεταξύ των ΗΠΑ και των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς το θέμα, εάν και σε ποιο μέτρο χρειάζονται νέα προγράμματα για την ανάκαμψη των οικονομιών τους. Η χρηματοδότηση, που επιθυμούσαν οι ΗΠΑ θα αφορά τις

χώρες που έχουν πραγματικά ανάγκη βοήθειας και όχι τις αναπτυγμένες χώρες. Οι τελευταίες θα αποφασίσουν κατά την κρίση τους, εάν θα πρέπει ή όχι να προχωρήσουν σε νέα προγράμματα ανάκαμψης.

Η σκέψη που βρίσκεται στη βάση αυτού του συμβιβασμού αφορά και μας. Στηρίζεται στη διαπίστωση ότι οι υπό ανάπτυξη χώρες, υφίστανται τις επιπτώσεις της κρίσης με πολύ πιο οδυνηρό τρόπο και καθυστερούν πολύ περισσότερο να επανέλθουν σε μια πορεία ανάκαμψης. Αυτό όμως αποτελεί εμπόδιο για την ταχύτερη ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας. Οι δυσκολίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω της κρίσης στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης είναι ένα από παράδειγμα.

Η ενίσχυση του παγκόσμιου εμπορίου σκοπό έχει να βοηθήσει τις εξαγωγές και εισαγωγές που σε μεγάλο βαθμό έχουν περιοριστεί. Αυτό θα υποβοηθήσει ιδίως την Κίνα. Όσον αφορά την Ελλάδα θα συμβάλει στον περιορισμό της κρίσης στον ναυτιλιακό τομέα λόγω της έλλειψης ναυλώσεων.

Οι 20 συμφώνησαν να αυστηροποιήσουν τον έλεγχο των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων. Θεσμοθέτησαν επίσης ένα νέο όργανο, το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Financial Stability Board, FSB), το οποίο θα συνεργάζεται με το ΔΝΤ για να επισημαίνει τους μακροοικονομικούς και χρηματοπιστωτικούς κινδύνους καθώς και τις δράσεις για την αντιμετώπισή τους. Τα μέτρα αυτά χρειάζονται συστηματική επεξεργασία για να μετατραπούν από υποσχέσεις σε πράξη.

Πίσω από τις προσεκτικές διαπιστώσεις του ανακοινωθέντος κρύβεται η προσπάθεια ιδίως των ΗΠΑ και της Μεγάλης Βρετανίας να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους. Αναφέρεται στην τελική ανακοίνωση, για παράδειγμα, ότι θα πρέπει να υπάρξει ρύθμιση και εποπτεία «σε όλες τις αγορές και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και προϊόντα που έχουν συστημική σημασία», δηλαδή των οποίων η πτώση μπορεί να συμπαρασύρει το σύνολο του οικονομικού συστήματος μιας χώρας. Ο όρος «συστημική σημασία» περιορίζει δραστικά την έκταση του ελέγχου. Θα αφορά λίγες μόνο περιπτώσεις. Όμως και στις δύο χώρες κυκλοφόρησαν πολλά και διαφορετικά χρηματοπιστωτικά προϊόντα μεγάλης ονομαστικής αλλά μηδαμινής πραγματικής αξίας που έθεσαν μια από τις κύριες αιτίες της κρίσης.

Το ανακοινωθέν των 20 τονίζει ότι είναι αποφασισμένοι όχι μόνο να εξασφαλίσουν την ανάπτυξη, αλλά και να δημιουργήσουν τις βάσεις μιας παγκόσμιας οικονομίας που θα διακρίνεται για τη σταθερότητα και την κοινωνική δικαιοσύνη της. Αυτό όμως απαιτεί πολλή δουλειά ακόμη. Ας μη ξεχνάμε, ότι η ανεργία αυξήθηκε ταχύτατα σε όλο τον κόσμο τον τελευταίο χρόνο και θα αυξηθεί επίσης το 2009 και ότι η φτώχεια παραμένει ένα τεράστιο παγκόσμιο πρόβλημα. Όσον αφορά την ίδια την κρίση η Σύνοδος δεν μπορούσε να πάρει μέτρα με άμεσο αποτέλεσμα. Μπορούσε όμως να εξετάσει τις αιτίες του εκτροχιασμού του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος και των καταστροφικών επιπτώσεων στην παγκόσμια οικονομία.

Δεν το έκανε πειστικά. Αντίθετα οι 20 απεφάσισαν ομόφωνα να χρησιμοποιήσουν ένα τρις δολάρια για να διασώσουν την

παγκοσμιοποιημένη φιλελεύθερη αγορά και να φροντίσουν για τον έλεγχο και την καλύτερη λειτουργία της μόνο στο μέτρο που δεν ανατρέπονται υπάρχουσες πρακτικές. Δεν συζητήθηκαν, για παράδειγμα, τρόποι περιορισμού των μεγάλων ελλειμμάτων του εμπορικού ισοζυγίου των ΗΠΑ και των συνακόλουθων πλεονασμάτων της Κίνας και των πετρελαιοπαραγωγών χωρών που συμβάλουν στις αναταράξεις στην διεθνή οικονομία. Ούτε θίχτηκε το θέμα του δολαρίου ως διεθνούς αποθεματικού νομίσματος. Οι Financial Times θεώρησαν ότι η Σύνοδος έθεσε «τις πρώτες πέτρες για την οικοδόμηση μιας νέας παγκόσμιας τάξης» και ότι «χάραξε μία πορεία για την οικονομική ανάκαμψη». Το σχόλιο της γαλλικής Le Monde ήταν πιο καυστικό. «Η πτώση της Δύσης» «θα ήταν ο πιο σωστός τίτλος για το θεατρικό έργο που έπαιξαν οι G20 με μπρίο στο Λονδίνο». Πιο πεζός είναι, ίσως, ο παραλληλισμός της Συνόδου με τις συζητήσεις παικτών και προπονητών στη διάρκεια του ημιχρόνου ενός αγώνα. Είναι όμως πιο κοντά στην πραγματικότητα. Το αποτέλεσμα του αγώνα απασχολεί όλους έντονα, αλλά παρ' όλα αυτά παραμένει άγνωστο.»